

betyder en øget Udnyttelse af disse Arealer og dermed en Øgelse af Nationalformuen. Jeg har den Opfattelse, at en Udstykning vil styrke Folkets moralske Kraft derved, at der oprettes flere smaa selvstændige Hjem, som kan drives af Mand og Hustru og deres hjemmeværende Børn. Jeg har den Opfattelse, at Forslaget har national Betydning; jeg indrømmer, at naar man lovgiver paa sønderjydske Omraader, maa man altid have i sine Tanker, hvad der kan være af national Betydning. Det har ogsaa været i mine Tanker ved Forelæggelsen af dette Lovforslag, og jeg formener, at det er af stor national Betydning, at der kommer mange selvstændige danske Hjem nede i disse Egne. Det vil styrke Sammenholdet med det gamle Land.

Og i kirkelig Henseende er jeg slet ikke betænkelig. Kirkens Liv, hvad enten det skal leves under folkekirkelige Vilkaar eller under frikirkelige Vilkaar, skal paa det nøjeste være sammenknyttet med Folkets Liv. Lever Folket under daarlige økonomiske Kaar, maa Kirken ogsaa komme til at leve under tilsvarende Kaar, og lever Folket under gode økonomiske Kaar, vil ogsaa Kirken komme til at leve under tilfredsstillende økonomiske Kaar. Kirkens Liv er i ingen Henseende berørt af disse Præstegaardsjorder, om de ligger til Præstegaardene, eller om de henligger til Husmandslodder. Jeg vil tværtimod være tilbøjelig til at tro, at Udstykningen vilde være til Gavn ogsaa for det kirkelige Liv; det er jo forholdsvis store Arealer — der er mere end 2 200 ha Jord, som kan bruges til Udstykning, der er mindst 3 000 à 4 000 ha Jord, der kan bruges dertil. Kirken faar ganske sikkert i Sønderjylland, som den har faaet det herhjemme, uafhængigt af den sociale Lovgivning paa Præstegaardsjordernes Omraade og uafhængigt af andre sociale Love — Tiendeafsløningsloven og Loven om Afsløsning af Grundbyrder —, ogsaa dernede det, den skal bruge, ligesom den herhjemme uafhængigt af de nævnte sociale Love ogsaa har faaet og har for Øjeblikket og — det er min Overbevisning — ogsaa i Fremtiden vil faa det, som den skal bruge, saa længe i alt Fald, som den har den Rod og den Tilslutning i Befolkningen, som den har for Øjeblikket. Og mister Kirken denne Rod og denne Tilslutning i Befolkningen, hjælper det ingenting, om den har nok saa store Arealer henliggende til Præstegaardene.

Med disse Ord vil jeg takke for den velvillige Behandling og haabe paa et Resultat af dette Forslag.

Formanden: Det ærede Medlem Hr. J. Oskar Andersen har Ordet for en kort Bemærkning.

J. Oskar Andersen: Jeg maa sige, at det forbavser mig i høj Grad, at den højtærede Kirkeminister tror at berolige os, der hævder Ejendomsretten for den sønderjydske Kirke til de her omtalte Præstegaardsjorder, med en Henvisning til, at der staaer gentagne Gange i Love, at Ejendomsretten ikke berøres af vedkommende Lov. Det er almindelig bekendt, at Forholdene i Sønderjylland og i det gamle Kongerige er vidt forskellige paa dette Omraade. Lige siden Grundlovens Givelse, lige siden første Gang den Paragraf, som Grundlovsudvalget foreslog med Hensyn til Ejendomsretten til Kirker og milde Stiftelser, var til Debat, har det staaet som et aabent Spørgsmaal, om der for det gamle Kongeriges Vedkommende var Tale om en Ejendomsret eller ikke. Man har ladet det Spørgsmaal staa hen, der har ikke været fastslaaet noget bestemt om det Spørgsmaal, og det er et af de Spørgsmaal, som jeg haaber maa komme til Overvejelse i det Udvalg angaaende Adskillelse mellem Stat og Kirke, som Regeringen har foreslaaet at nedsætte. Men helt anderledes stiller det sig med Hensyn til Forholdene i Sønderjylland, og det er fra dansk Side allerede i Forfatningsforordningen af 15. Februar 1854 fastslaaet meget bestemt med de Udtryk: for det første, at Præstegaardsjorden er Kirkens Formue, og for det andet, at den kun maa anvendes til dens eget Øjemed. Saaledes har man fra dansk Side stillet sig. Og det er det, som er godkendt af den preussiske Regering og godkendt gennem Indførselen i Grundbogen. Altsaa forekommer det mig, at det ikke kan nytte at prøve paa at jævnstille Forholdene heroppe og dem dernede. Nu er der ved Loven af 30. Juni 1922, som jeg selv medvirkede til at fremskaffe, lavet et Kompromis, hvorved det blev bestemt, at man kunde skride til Udstykning i Tilfælde, hvor man kunde opnaa Overenskomst med Menighedsraadene. Det nytter derfor ikke at sige, at der ikke sker et Indgreb i Ejendomsretten, naar man bestemmer, at nu kan man ved Dispositionen over Jorden se bort fra Menighedsraadens Ønsker. Jeg skal blot til Slut — i Lighed med, hvad jeg har gjort i Anledning af andre til Behandling værende Spørgsmaal — betone, at jeg finder, at Afgørelsen af dette Spørgsmaal absolut bør udskydes, indtil det har været behandlet i det Udvalg angaaende Forhol-